

Telovadnica v Slovenski Bistrici bo energetska samozadostna

VELER, SREDA, 15.11.2017

Andreja Kutin Lednik

S projektom Compose bo Kmetijsko-gozdarski zavod Maribor ugotovil, kako lahko manjše obljine hitreje in bolje pridejo do energetske učinkovitosti in obnovljivih virov.

Leprav se vsaj na prvi pogled zdi, da je podeželje, ko gre za obnovljive vire energije, marsikje prehitelo mesto, ni povsod tako. Nekatere lokalne skupnosti in posamezniki se v kolesju predpisov, zakonov, razpisov in pozivov znajdejo bolje, drugi manj. Razlike so velike v Sloveniji, če velja pa so med državami EU in tistimi, ki niso članice evropske skupnosti. Vse to v že drugem projektu ugotavljajo sodelavci Kmetijsko-gozdarskega zavoda Maribor, ki vodijo projekt Compose (Sestavljeni), v katerem sodeluje kar enajst mediteranskih držav in ki je financiran iz programa Interreg. Njihov cilj? Pomagati lokalnim skupnostim in posameznikom do uspešnega preklapljanja na obnovljive vire energije, hkrati pa izvesti dva podprojekta s konkretnimi rezultati - namestitev nove kotlovnice v občini Zreče in obnova športne dvorane v Slovenski Bistrici.

SHUTTERSTOCK

"Smo kmetijski zavod in seveda se ukvarjamo z naravnimi viri, tudi za pridobivanje energije. Vprašali smo se, kako bolje izkoristiti naravne vire, s katerimi razpolaga lokalna skupnost, in kako z obnovljivimi viri pomagamo k razvoju podeželja. EU si je namreč zastavila cilj zmanjšati rabo fosilnih virov in povečati porabo obnovljivih virov. Kaj torej narediti, da bodo naši uporabniki, torej kmeti, na boljšem?" pravi **Veronika Valentar** s kmetijskega zavoda.

Projekt Compose naj bi skupaj z novo finančno perspektivo EU povečal delež lokalnih obnovljivih virov energije v energetske sestavi za 12 odstotkov na podeželskih območjih in za 19 odstotkov na otokih območja Mediterana.

Poslovni model, ki bo nastal skozi projekt, naj bi postal sestavni del procesov načrtovanja politik tudi v prihodnje.

V projektu sodelujejo Čpanija, Portugalska, Francija, Italija, Slovenija, Hrvaška, Lrna gora, Grčija, Albanija in BiH

Partnerji iz desetih držav sedaj snujejo model, kako priti do tega cilja. Seveda so države zelo različne - od držav z jugozahoda Balkana, kjer so novi nefosilni principi že v povojih, do Slovenije, Francije, Portugalske in Italije, ki so bolj razvite na tem področju. Vsaka država se loteva tega po svoje, vse pa imajo cilj vzpostaviti male demonstracijske projekte in vključiti v njih veliko število uporabnikov. Vsaka se ukvarja predvsem z viri, ki jih ima na voljo. V Sloveniji je to lesna biomasa ter učinkovita raba energije.

Javno-zasebno na škodo javnega

Tako bo v obliini Zrele gole, gasilski dom in mrljko večico prišla ogrevati nova kotlovnica na lesne sekance, ki bo nadomestila staro na utekočinjeni naftni plin. Dobavitelj lesnih sekancev je iz sosednje obline Slovenske Konjice. So pa sodelavci pri projektu med izdelavo študije za kotlovnico prišli do zanimivih ugotovitev že v prvih fazah. "Študija je pokazala, da se pri nas javno-zasebno partnerstvo skoraj nikjer ne izplača, vzroki niso znani, veliko pa je primerov v Sloveniji, kjer je na tem področju vzpostavljeno javno-zasebno partnerstvo. Podjetniki, ki vstopajo v taka partnerstva, vidijo predvsem koristi, večinoma na škodo javnega sektorja," pravi Valentarjeva. Tudi postopki za izvedbo takega partnerstva so izredno dolgotrajni, novi podjetniki pa izredno težko pridejo na trg, ugotavljajo. "V Sloveniji imamo monopole in nove institucije težko pridejo do posla, enako se godi s tujimi partnerji, ki imajo znanja in vire, a se jih ne spusti zraven," dodajajo na zavodu, kjer bi seveda želeli v verige, recimo dobave goriv, vključiti predvsem "svoje" kmete.

FOTO: SAČO BIZJAK

"Kočarkarska" obličina Slovenska Bistrica se je vključila zaradi prenove telovadnice, ki jo želijo povečati tako, da bo omogočala tekme na državnem nivoju, naredili pa bi jo energetske samozadostno - s sončno elektrarno, polnilnicami za električna kolesa. Je pa ta projekt v zgodnejši fazi izdelave študij izvedljivosti.

Pomoč revnejšim

A bistvo teh manjših projektov je nastanek poslovnega modela naštetovanja, ki bo v pomoč vsem lokalnim skupnostim pri umeščanju obnovljivih virov. **Stanka Klemenčič**, vodja oddelka za projektno in raziskovalno delo na zavodu, pravi: "Želimo, da se delež rabe obnovljivih virov v Mediteranu poveča. Mediteran je namreč zelo kritično območje, ki je zelo občutljivo za podnebne spremembe in bo še bolj. V tem projektu govorimo tudi o energetske revščini, ki je prisotna tudi v Sloveniji. To je socialnoekonomski vidik projekta.

Balkanske države Albanija, Črna gora, Bosna in Hercegovina niso članice EU niti niso pridružene. Nimajo subvencij niti projektov in v našem prejšnjem projektu Green Partnership smo prvič pričeli govoriti o obnovljivih virih energije v Albaniji sploh. Vsem tem državam je skupno, da jim manjka sredstev in načinov, kako zagotoviti sredstva za realizacijo projektov. Tukaj bomo pomagali mi, ker ta znanja imamo."

Ambasadorka 2,5 milijona vrednega projekta je klimatologinja dr. **Lučka Kajfež Bogataj**, bodo pa za kmete pripravili tudi navodila v obliki priročnika in predavanj, v katerih bodo pojasnili številne dileme. In kaj kmete najbolj zanima, ko gre za obnovljive vire? Gradnja malih vetrnih elektrarn, ki jih je sedaj dovoljeno graditi na kmetijskih zemljiščih, kako do malih hidroelektrarn, izrabe geotermalne energije, do učinkovite rabe energije na kmetijah, predvsem pa navodila, kako se lotiti projekta, kako ga financirati, kje dobiti nepovratna sredstva, ki so na razpolago.